

Convenția cu privire la drepturile copilului,
adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989
(traducere)
(republicată în Monitorul Oficial nr. 314 din 13 iunie 2001)

Statele parti la prezenta conventie, avand in vedere ca, in conformitate cu principiile proclamate de Carta Națiunilor Unite, recunoasterea demnitatii si a drepturilor egale si inalienabile ale tuturor membrilor familiei umane constituie fundamentul libertatii, dreptatii si pacii in lume, avand in vedere ca in Carta popoarele Națiunilor Unite au proclamat din nou increderea lor in drepturile fundamentale ale omului, in demnitatea si valoarea persoanei umane si au hotarat sa promoveze progresul social si conditii mai bune de trai in contextul unei libertati sporite, recunoscand faptul ca Națiunile Unite, in Declaratia Universala a Drepturilor Omului si in pactele internationale privind drepturile omului, au proclamat si au convenit ca fiecare poate sa se prevealeze de drepturile si de libertatile enuntate de acestea, fara nici o deosebire de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie politica sau orice alta opinie, nationalitate si origine sociala, situatie materiala, statut la nastere sau alt statut, amintind faptul ca in Declaratia Universala a Drepturilor Omului Națiunile Unite au proclamat dreptul copiilor la ingrijire si asistenta speciala, avand convingerea ca familia, ca unitate de baza a societatii si ca mediu natural destinat cresterii si bunastarii tuturor membrilor sai si, in special, a copiilor, trebuie sa beneficieze de protectia si de asistenta de care are nevoie pentru a-si putea asuma pe deplin responsabilitatile in cadrul societatii, recunoscand ca pentru dezvoltarea plenara si armonioasa a personalitatii sale copilul trebuie sa creasca intr-un mediu familial, intr-o atmosfera de fericire, dragoste si intelegere, tinand seama de faptul ca un copil trebuie sa fie pe deplin pregatit sa traiasca independent in societate si sa fie educat in spiritul idealurilor proclamate in Carta Națiunilor Unite si, in special, in spiritul pacii, demnitatii, libertatii, tolerantei, egalitatii si solidaritatii, avand in vedere ca necesitatea de a extinde protectia speciala acordata copilului a fost enuntata in Declaratia de la Geneva din 1924 privind drepturile copilului si in Declaratia drepturilor copilului, adoptata de Adunarea Generala la 20 noiembrie 1959, si a fost recunoscuta in Declaratia Universala a Drepturilor Omului, in Pactul international privind drepturile civile si politice (in special art. 23 si 24), in Pactul international privind drepturile economice, sociale si culturale (in special art. 10) si in statutele si instrumentele aplicabile ale institutiilor specializate si ale organizatiilor internationale preocupate de bunastarea copilului, avand in vedere ca, asa cum s-a aratat in Declaratia drepturilor copilului, "data fiind lipsa sa de maturitate fizica si intelectuala, copilul are nevoie de protectie si ingrijire speciale, inclusiv de o protectie juridica adecvata, atat inainte cat si dupa nasterea sa", reamintind dispozitiile Declaratiei cu privire la principiile sociale si juridice aplicabile protectiei si bunastarii copiilor, cu referire speciala la practicile in materie de plasament familial si de adoptie pe plan national si international, precum si Regulile minimale standard ale Națiunilor Unite privind administrarea justitiei in cazul minorilor (Regulile de la Beijing), Declaratia privind protectia femeilor si copiilor in caz de stare de urgenta si de conflict armat, recunoscand ca in toate tarile lumii exista copii care traiesc in conditii extrem de dificile si care au nevoie de o atentie deosebita, tinand seama de importanta traditiilor si a valorilor culturale ale fiecarui popor in protejarea si dezvoltarea armonioasa a copilului, recunoscand importanta cooperarii internationale destinate imbunatatirii conditiilor de trai ale copiilor din toate tarile si, in special, din tarile in curs de dezvoltare, convin dupa cum urmeaza:

PARTEA I

ARTICOLUL 1

În sensul prezentei convenții, prin copil se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, cu excepția cazurilor în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vârstă.

ARTICOLUL 2

1. Statele parti se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în prezenta convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau originea socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia.
2. Statele parti vor lua toate măsurile de protecție a copilului împotriva oricărei forme de discriminare sau de sancționare pe considerente tinând de situația juridică, activitățile, opiniile declarate sau convingerile părinților, ale reprezentanților săi legali sau ale membrilor familiei sale.

ARTICOLUL 3

1. În toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publică sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.
2. Statele parti se obligă să asigure copilului protecția și îngrijirea necesare în vederea asigurării bunăstării sale, tinând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau ale altor persoane cărora acesta le-a fost încredințat în mod legal, și în acest scop vor lua toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare.
3. Statele parti vor veghea ca instituțiile, serviciile și asezămintele care răspund de protecția și îngrijirea copiilor să respecte standardele stabilite de autoritățile competente, în special cele referitoare la securitate și sănătate, la numărul și calificarea personalului din aceste instituții, precum și la asigurarea unei supravegheri competente.

ARTICOLUL 4

Statele parti se angajează să ia toate măsurile legislative, administrative și de orice altă natură necesare în vederea punerii în aplicare a drepturilor recunoscute în prezenta convenție. În cazul drepturilor economice, sociale și culturale statele parti se obligă să adopte aceste măsuri, fără a precupeți resursele de care dispun și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale.

ARTICOLUL 5

Statele parti vor respecta responsabilitățile, drepturile și îndatoririle ce revin părinților naturali ai copilului sau, după caz și conform tradiției locale, membrilor familiei largite sau comunității, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii în îngrijire, de a asigura, de o manieră corespunzătoare capacităților în continuă dezvoltare ale copilului, îndrumarea și orientarea necesare în exercitarea de către copil a drepturilor recunoscute în prezenta convenție.

ARTICOLUL 6

1. Statele parti recunosc dreptul la viață al fiecărui copil.
2. Statele parti vor face tot ce le sta în putință pentru a asigura supraviețuirea și dezvoltarea copilului.

ARTICOLUL 7

1. Copilul se înregistrează imediat după nașterea sa și are, prin naștere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, în măsura posibilității, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit de aceștia.
2. Statele parti vor veghea ca aplicarea acestor drepturi să respecte legislația lor națională și obligațiile pe care acestea și le-au asumat în temeiul instrumentelor internaționale aplicabile în materie, în special în cazul în care nerespectarea acestora ar avea ca efect declararea copilului ca apatrid.

ARTICOLUL 8

1. Statele parti se obligă să respecte dreptul copilului de a-și păstra identitatea, inclusiv cetățenia, numele și relațiile familiale, astfel cum sunt recunoscute de lege, fără nici o imixtiune ilegală.
2. În cazul în care un copil este lipsit în mod ilegal de toate sau de o parte din elementele constitutive ale identității sale, statele parti vor asigura asistența și protecția corespunzătoare pentru ca identitatea acestuia să fie restabilită cât mai repede posibil.

ARTICOLUL 9

1. Statele parti vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora, excepând situația în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și cu respectarea legilor și a procedurilor aplicabile, ca această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltratați sau neglijati de părinți sau în cazul în care părinții trăiesc separat și se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reședință a copilului.
2. În toate cazurile prevăzute la paragraful 1 din prezentul articol toate partile interesate trebuie să aibă posibilitatea de a participa la dezbateri și de a-și face cunoscute punctele de vedere.
3. Statele parti vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii părinți sau de unul dintre ei de a întretine relații personale și contacte directe cu cei doi părinți ai săi, în mod regulat, excepând cazul în care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.
4. Când separarea rezultă din măsuri luate de către un stat parte, precum detentia, închisoarea, exilul, expulzarea sau moartea (inclusiv moartea, indiferent de cauză, survenită în timpul detenției) ambilor părinți sau a unuia dintre ei ori a copilului, statul parte va furniza, la cerere, părinților, copilului sau, după caz, unui alt membru al familiei informațiile esențiale despre locul unde se găsesc membrul sau membrii familiei, excepând cazul în care divulgarea acestor informații ar aduce prejudicii bunăstării copilului. Statele parti vor veghea, de asemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri să nu antreneze prin ea însăși consecințe daunatoare pentru persoana sau persoanele interesate.

ARTICOLUL 10

1. În conformitate cu obligația ce revine statelor parti potrivit art. 9 paragraful 1, orice cerere depusă de un copil sau de părinții acestuia, în vederea intrării într-un stat parte sau a parasirii acestuia în scopul reintegrării familiei, va fi examinată de statele parti cu bunăvoință, umanism și cu operativitate. Statele parti vor veghea, de asemenea, ca depunerea unei astfel de cereri să nu antreneze consecințe nefaste asupra solicitanților și membrilor familiei acestora.
2. Copilul ai cărui părinți își au reședința în state diferite va avea dreptul de a întretine, în afara unor situații excepționale, relații personale și contacte directe, în mod regulat, cu ambii săi părinți. În acest scop și în conformitate cu obligația care revine statelor parti în temeiul art. 9 paragraful 1, statele parti vor respecta dreptul copilului și al părinților săi de a parasi orice țară, inclusiv propria lor țară, și de a reveni în propria lor țară. Dreptul de a parasi orice țară nu poate fi îngradit decât

de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare pentru protejarea siguranței naționale, a ordinii publice, a sănătății publice sau a bunelor moravuri ori a drepturilor și libertăților altora și care sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezenta convenție.

ARTICOLUL 11

1. Statele parti vor lua măsuri pentru a combate acțiunile ilegale de transferare și de împiedicare a reîntoarcerii copiilor în, respectiv din, străinătate.
2. În acest scop statele parti vor promova încheierea de acorduri bilaterale și multilaterale sau aderarea la acordurile existente.

ARTICOLUL 12

1. Statele parti vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa și de gradul sau de maturitate.
2. În acest scop copilului i se va da, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau un organism competent, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională.

ARTICOLUL 13

1. Copilul are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a difuza informații și idei de orice natură, indiferent de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită sau artistică ori prin orice alte mijloace, la alegerea copilului.
2. Exercițierea acestui drept poate face subiectul restricțiilor, dar numai al acelor restricții expres prevăzute de lege și absolut necesare pentru:
  - a) respectarea drepturilor sau a reputației altora; sau
  - b) protejarea securității naționale, a ordinii publice, a sănătății publice și a bunelor moravuri.

ARTICOLUL 14

1. Statele parti vor respecta dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și religie.
2. Statele parti vor respecta drepturile și obligațiile părinților sau, după caz, ale reprezentanților legali ai copilului de a-l îndruma în exercitarea dreptului sus-mentionat, de o manieră care să corespundă capacităților în formare ale acestuia.
3. Libertatea de a-și manifesta propriile convingeri religioase sau alte convingeri nu poate fi îngradită decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare pentru protecția securității publice, a ordinii publice, a sănătății publice și a bunelor moravuri sau a libertăților și drepturilor fundamentale ale altora.

ARTICOLUL 15

1. Statele parti recunosc drepturile copilului la libertatea de asociere și la libertatea de întrunire pașnică.
2. Exercițierea acestor drepturi nu poate fi îngradită decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al siguranței sau ordinii publice ori pentru a proteja sănătatea publică sau bunele moravuri ori pentru a proteja drepturile și libertățile altora.

ARTICOLUL 16

1. Nici un copil nu va fi supus unei imixțiuni arbitrare sau ilegale în viața sa privată, în familia sa, în domiciliul sau ori în corespondența sa, precum și nici unui fel de atac ilegal la onoarea și

reputatia sa.

2. Copilul are dreptul la protectia garantata de lege impotriva unor astfel de imixtiuni sau atacuri.

ARTICOLUL 17

Statele parti vor recunoaste importanta functiei indeplinite de mijloacele de informare in masa si vor asigura accesul copilului la informatie si materiale provenind din surse nationale si internationale, in special cele care urmaresc promovarea bunastarii sale sociale, spirituale si morale si a sanatatii sale fizice si morale. In acest scop statele parti:

- a) vor incuraja difuzarea, prin mijloacele de informare in masa, de informatii si materiale de interes social si educativ pentru copil si care sunt in conformitate cu art. 29;
- b) vor incuraja cooperarea internationala in producerea, schimbul si difuzarea de astfel de informatii si materiale provenind din surse culturale, nationale si internationale;
- c) vor incuraja producerea si difuzarea de carti pentru copii;
- d) vor incuraja mijloacele de informare in masa sa tina seama, in mod deosebit, de nevoile lingvistice ale copiilor autohtoni sau ale celor care apartin unui grup minoritar;
- e) vor favoriza elaborarea unor principii calauzitoare adecvate, destinate protejarii copilului impotriva informatiilor si materialelor care dauneaza bunastarii sale, avand in vedere prevederile art. 13 si 18.

ARTICOLUL 18

1. Statele parti vor depune eforturi pentru asigurarea recunoasterii principiului potrivit caruia ambii parinti au responsabilitati comune pentru cresterea si dezvoltarea copilului. Parintii sau, dupa caz, reprezentantii sai legali sunt principalii responsabili de cresterea si dezvoltarea copilului. Acestia trebuie sa actioneze, in primul rand, in interesul suprem al copilului.

2. Pentru garantarea si promovarea drepturilor enuntate in prezenta conventie statele parti vor acorda ajutor corespunzator parintilor si reprezentantilor legali ai copilului in exercitarea responsabilitatii care le revine in legatura cu cresterea copilului si vor asigura crearea institutiilor, asezamintelor si serviciilor de ingrijire a copiilor.

3. Statele parti vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a asigura copiilor ai caror parinti muncesc dreptul de a beneficia de serviciile si asezamintele de ingrijire a copiilor, pentru care ei indeplinesc conditiile cerute.

ARTICOLUL 19

1. Statele parti vor lua toate masurile legislative, administrative, sociale si educative corespunzatoare, in vederea protejarii copilului impotriva oricaror forme de violenta, vatamare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijenta, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual, in timpul cat se afla in ingrijirea parintilor sau a unuia dintre ei, a reprezentantului ori reprezentantilor legali sau a oricarei persoane care i-a fost incredintat.

2. Aceste masuri de protectie vor cuprinde, dupa caz, proceduri eficiente pentru stabilirea de programe sociale care sa asigure sprijinul necesar copilului si celor carora le-a fost incredintat, precum si pentru instituirea altor forme de prevenire si pentru identificarea, denuntarea, actionarea in instanta, anchetarea, tratarea si urmarirea cazurilor de rele tratamente aplicate copilului, descrise mai sus, si, daca este necesar, a procedurilor de implicare judiciara.

ARTICOLUL 20

1. Copilul care este, temporar ori permanent, lipsit de mediul sau familial sau care, pentru

protejarea intereselor sale, nu poate fi lasat in acest mediu are dreptul la protectie si asistenta speciale din partea statului.

2. Statele parti, in conformitate cu legislatia lor nationala, vor asigura protectie alternativa pentru un astfel de copil.

3. Aceasta protectie poate include, mai ales, plasamentul familial, "kafalah" din dreptul islamic, adoptia sau, in caz de necesitate, plasarea in institutii corespunzatoare de ingrijire a copiilor. In alegerea uneia dintre aceste solutii este necesar sa se tina seama in mod corespunzator de necesitatea unei anumite continuitati in educarea copilului, precum si de originea sa etnica, religioasa, culturala si lingvistica.

ARTICOLUL 21

Statele parti care recunosc si/sau autorizeaza adoptia vor veghea ca interesele supreme ale copilului sa primeze si:

- a) vor veghea ca adoptia unui copil sa fie autorizata numai de autoritatile competente care verifica, in conformitate cu legea si cu procedurile aplicabile, precum si pe baza tuturor informatiilor pertinente si credibile, ca adoptia se poate realiza luand in considerare statutul copilului in raport cu parintii, cu rudele si cu reprezentantii sai legali si, daca este cazul, ca persoanele interesate si-au dat consimtamantul cu privire la adoptie in cunostinta de cauza in urma unei consilieri corespunzatoare;
- b) recunosc ca adoptia in strainatate poate fi considerata ca un mijloc alternativ de asigurare a ingrijirii necesare copilului, daca acesta, in tara de origine, nu poate fi incredintat spre plasament familial sau spre adoptie ori nu poate fi ingrijit in mod corespunzator;
- c) vor asigura ca, in cazul adoptiei in strainatate, copilul beneficiaza de garantiile si standardele echivalente celor existente in cazul adoptiei nationale;
- d) vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a se asigura ca, in cazul adoptiei in strainatate, plasamentul copilului nu conduce la obtinerea de castiguri materiale necuvenite pentru persoanele implicate;
- e) promoveaza obiectivele prezentului articol, incheind aranjamente sau acorduri bilaterale ori multilaterale, dupa caz, si se straduiesc, in acest cadru, sa asigure ca plasarea copiilor in strainatate sa fie efectuata de autoritatile sau organele competente.

ARTICOLUL 22

1. Statele parti vor lua masurile necesare pentru ca un copil care cauta sa obtina statutul de refugiat sau care este considerat refugiat in conformitate cu reglementarile si procedurile internationale si nationale aplicabile, fie ca este singur sau insotit de mama ori de tata sau de orice alta persoana, sa beneficieze de protectia si asistenta umanitara corespunzatoare, pentru a se putea bucura de drepturile recunoscute de prezenta conventie si de celelalte instrumente internationale privind drepturile omului sau ajutorul umanitar la care respectivele state sunt parti.

2. In acest scop statele parti vor contribui, dupa cum considera necesar, la toate eforturile intreprinse de O.N.U. si de alte organizatii guvernamentale sau neguvernamentale competente cooperand cu O.N.U., pentru a proteja si ajuta copiii care se gasesc intr-o astfel de situatie si pentru a gasi parintii sau alti membri ai familiei oricarui copil refugiat, in vederea obtinerii informatiilor necesare pentru reintregirea familiei sale. In cazul in care parintii sau alti membri ai familiei nu pot fi gasiti, copilului i se va acorda aceeaasi protectie ca oricarui alt copil care este temporar sau total lipsit de mediul sau familial, indiferent de motiv, in conformitate cu principiile enuntate in prezenta conventie.

ARTICOLUL 23

1. Statele parti recunosc ca pentru copiii handicapati fizic si mental trebuie sa se asigure o viata implinita si decenta, in conditii care sa le garanteze demnitatea, sa le favorizeze autonomia si sa le faciliteze participarea activa la viata comunitatii.
2. Statele parti recunosc dreptul copiilor handicapati de a beneficia de ingrijiri speciale si incurajeaza si asigura, in masura resurselor disponibile, la cerere, copiilor handicapati care indeplinesc conditiile prevazute si celor care ii au in ingrijire, un ajutor adaptat situatiei copilului si situatiei parintilor sau a celor carora le este incredintat.
3. Recunoscand nevoile speciale ale copiilor handicapati, ajutorul acordat conform paragrafului 2 al prezentului articol va fi gratuit ori de cate ori acest lucru este posibil, tinand seama de resursele financiare ale parintilor sau ale celor care ii au in ingrijire, si va fi destinat asigurarii accesului efectiv al copiilor handicapati la educatie, formare profesionala, servicii medicale, recuperare, pregatire in vederea ocuparii unui loc de munca, activitati recreative, de o maniera care sa asigure deplina integrare sociala si dezvoltare individuala a copiilor, inclusiv dezvoltarea lor culturala si spirituala.
4. In spiritul cooperarii internationale, statele parti vor favoriza schimbul de informatii relevante in domeniul medicinei preventive si al tratamentului medical, psihologic si functional al copiilor handicapati, inclusiv prin difuzarea si accesul la informatii referitoare la metodele de recuperare, educare si formare profesionala, in scopul de a permite statelor parti sa isi perfectioneze capacitatile si competentele si sa isi extinda experienta in aceste domenii. In aceasta privinta se va tine seama, in mod deosebit, de nevoile tarilor in curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 24

1. Statele parti recunosc dreptul copilului de a se bucura de cea mai buna stare de sanatate posibila si de a beneficia de serviciile medicale si de recuperare. Ele vor depune eforturi pentru a garanta ca nici un copil nu este lipsit de dreptul de a avea acces la aceste servicii.
2. Statele parti vor depune eforturi pentru a asigura aplicarea efectiva a acestui drept si, in mod deosebit, vor lua masurile corespunzatoare pentru:
  - a) reducerea mortalitatii infantile si a celei in randul copiilor;
  - b) asigurarea asistentei medicale si a masurilor de ocrotire a sanatatii pentru toti copiii, cu accent pe dezvoltarea masurilor primare de ocrotire a sanatatii;
  - c) combaterea maladiilor si a malnutritiei, inclusiv in cadrul masurilor primare de ocrotire a sanatatii, recurgand, printre altele, la tehnologii accesibile si la aprovizionarea cu alimente nutritive si cu apa potabila, luand in considerare pericolele si riscurile de poluare a mediului natural;
  - d) asigurarea ocrotirii sanatatii mamelor in perioada pre- si postnatala;
  - e) asigurarea ca toate segmentele societatii, in mod deosebit parintii si copiii, sunt informate, au acces la educatie si sunt sprijinite in folosirea cunostintelor de baza despre sanatatea si alimentatia copilului, despre avantajele alaptarii, ale igienei si salubritatii mediului inconjurator si ale prevenirii accidentelor;
  - f) crearea serviciilor de medicina preventiva, de indrumare a parintilor si de planificare familiala, si asigurarea educatiei in aceste domenii.
3. Statele parti vor lua toate masurile eficiente corespunzatoare, in vederea abolirii practicilor traditionale daunatoare sanatatii copiilor.
4. Statele parti se angajeaza sa favorizeze si sa incurajeze cooperarea internationala in vederea asigurarii, in mod progresiv, a deplinei infaptuiri a dreptului recunoscut in prezentul articol. In aceasta privinta se va tine seama, in mod deosebit, de nevoile tarilor in curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 25

Statele parti recunosc dreptul copilului care a fost plasat de catre autoritatea competenta pentru a primi ingrijiri, la protejarea sau tratarea afecțiunilor sale fizice ori mentale, dreptul la verificarea periodica a tratamentului respectiv si a oricaror alte aspecte legate de plasarea sa.

ARTICOLUL 26

1. Statele parti recunosc dreptul oricarui copil de a beneficia de asistenta sociala, inclusiv de asigurari sociale, si vor lua masuri pentru asigurarea exercitarii depline a acestui drept in conformitate cu legislatia lor nationala.

2. La acordarea indemnizatiilor prevazute de lege se va tine seama, cand este cazul, de resursele si situatia copilului si ale persoanelor responsabile de intretinerea sa, precum si de orice alte imprejurari care au legatura cu cererea de acordare a indemnizatiilor, inaintata de copil sau in numele sau.

ARTICOLUL 27

1. Statele parti recunosc dreptul oricarui copil de a beneficia de un nivel de trai care sa permita dezvoltarea sa fizica, mentala, spirituala, morala si sociala.

2. Parintilor si oricarei alte persoane care au in grija un copil le revine in primul rand responsabilitatea de a asigura, in limita posibilitatilor si a mijloacelor lor financiare, conditiile de viata necesare in vederea dezvoltarii copilului.

3. Statele parti vor adopta masurile corespunzatoare, tinand seama de conditiile nationale si in limita mijloacelor lor, pentru a ajuta parintii si alte persoane care au in grija un copil sa valorifice acest drept si vor oferi in caz de nevoie asistenta materiala si programe de sprijin destinate, in principal, satisfacerii nevoilor de hrana, imbracaminte si locuinta.

4. Statele parti vor lua toate masurile adecvate pentru recuperarea pensiei alimentare pentru copil de la parintii sai sau de la alte persoane care raspund din punct de vedere financiar pentru acesta, atat pe teritoriul statului parte, cat si in strainatate.

Astfel, in situatia in care persoana care raspunde din punct de vedere financiar pentru copil nu locuieste in statul in care locuieste copilul, statele parti vor incuraja aderarea la acorduri internationale sau incheierea de asemenea acorduri, precum si adoptarea oricaror alte intelegeri corespunzatoare.

ARTICOLUL 28

1. Statele parti recunosc dreptul copilului la educatie si, in vederea asigurarii exercitarii acestui drept in mod progresiv si pe baza egalitatii de sanse, in special, statele membre vor avea obligatia:

a) de a asigura invatamantul primar obligatoriu si gratuit pentru toti;

b) de a incuraja crearea diferitelor forme de invatamant secundar, atat general, cat si profesional si de a le pune la dispozitia tuturor copiilor si de a permite accesul tuturor copiilor la acestea, de a lua masuri corespunzatoare, cum ar fi instituirea gratuitatii invatamantului si acordarea unui ajutor financiar in caz de nevoie;

c) de a asigura tuturor accesul la invatamantul superior, in functie de capacitatea fiecaruia, prin toate mijloacele adecvate;

d) de a pune la dispozitie copiilor si de a permite accesul acestora la informarea si orientarea scolara si profesionala;

e) de a lua masuri pentru incurajarea frecventarii cu regularitate a scolii si pentru reducerea ratei abandonului scolar.

2. Statele parti vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a asigura aplicarea masurilor de

disciplina scolara intr-un mod compatibil cu demnitatea copilului ca fiinta umana si in conformitate cu prezenta conventie.

3. Statele parti vor promova si vor incuraja cooperarea internationala in domeniul educatiei, mai ales in scopul de a contribui la eliminarea ignorantei si a analfabetismului in lume si de a facilita accesul la cunostinte stiintifice si tehnice si la metode de invatamant moderne. In aceasta privinta se va tine seama, in special, de nevoile tarilor in curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 29

1. Statele parti sunt de acord ca educatia copilului trebuie sa urmareasca:

- a) dezvoltarea plenara a personalitatii, a vocatiilor si a aptitudinilor mentale si fizice ale copilului;
- b) cultivarea respectului pentru drepturile omului si libertatile fundamentale, precum si pentru principiile consacrate in Carta Natiunilor Unite;
- c) educarea copilului in spiritul respectului fata de parintii sai, fata de limba sa, de identitatea si valorile sale culturale, fata de valorile nationale ale tarii in care acesta locuieste, ale tarii de origine, precum si fata de civilizatii diferite de a sa;
- d) pregatirea copilului sa isi asume responsabilitatile vietii intr-o societate libera, intr-un spirit de intelegere, de pace, de toleranta, de egalitate intre sexe si prietenie intre toate popoarele si grupurile etnice, nationale si religioase si cu persoanele de origine autohtona;
- e) educarea copilului in spiritul respectului fata de mediul natural.

2. Nici o dispozitie din prezentul articol sau din art. 28 nu va fi interpretata de o maniera care sa aduca atingere libertatii persoanelor fizice sau juridice de a crea si conduce institutii de invatamant, cu conditia ca principiile enuntate in paragraful 1 al prezentului articol sa fie respectate si ca educatia data in aceste institutii sa respecte normele minimale prescrise de stat.

ARTICOLUL 30

In statele in care exista minoritati etnice, religioase sau lingvistice ori persoane de origine autohtona copilul apartinand unei astfel de minoritati sau avand origine autohtona nu va fi privat de dreptul la viata culturala proprie, de dreptul de a-si declara apartenenta religioasa si de a-si practica propria religie, precum si dreptul de a folosi limba proprie in comun cu alti membri ai grupului sau.

ARTICOLUL 31

1. Statele parti recunosc copilului dreptul la odihna si la vacanta, dreptul de a practica activitati recreative proprii varstei sale, de a participa liber la viata culturala si artistica.

2. Statele parti respecta si promoveaza dreptul copilului de a participa pe deplin la viata culturala si artistica si incurajeaza punerea la dispozitie acestuia a mijloacelor adecvate de petrecere a timpului liber si de desfasurare a activitatilor recreative, artistice si culturale, in conditii de egalitate.

ARTICOLUL 32

1. Statele parti recunosc dreptul copilului de a fi protejat impotriva exploatarei economice si de a nu fi constrans la vreo munca ce comporta vreun risc potential sau care este susceptibila sa ii compromita educatia ori sa ii dauneze sanatatii sau dezvoltarii sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale.

2. Statele parti vor lua masuri legislative, administrative, sociale si educative pentru a asigura aplicarea prezentului articol. In acest scop si tinand seama de dispozitiile aplicabile ale celorlalte instrumente internationale, statele parti se obliga, in special:

- a) sa fixeze o varsta minima sau varste minime de angajare;

- b) sa adopte o reglementare cu privire la orele si la conditiile de munca;
- c) sa prevada pedepse sau alte sanctiuni corespunzatoare, pentru a asigura aplicarea intocmai a prezentului articol.

ARTICOLUL 33

Statele parti vor lua masuri corespunzatoare, inclusiv masuri legislative, administrative, sociale si educationale, pentru a proteja copiii contra folosirii ilicite de stupefiante si substante psihotrope, asa cum sunt acestea definite de conventiile internationale in materie si pentru a preveni folosirea copiilor in scopul producerii si al traficului ilicit de astfel de substante.

ARTICOLUL 34

Statele parti se angajeaza sa protejeze copilul contra oricarei forme de exploatare sexuala si de violenta sexuala. In acest scop statele vor lua, in special, toate masurile corespunzatoare pe plan national, bilateral si multilateral, pentru a impiedica:

- a) incitarea sau strangerea copiilor sa se dedea la activitati sexuale ilegale;
- b) exploatarea copiilor in scopul prostitutiei sau al altor practici sexuale ilegale;
- c) exploatarea copiilor in scopul productiei de spectacole sau de materiale cu caracter pornografic.

ARTICOLUL 35

Statele parti vor lua toate masurile necesare, pe plan national, bilateral si multilateral, pentru a preveni rapirea, vanzarea si traficul de copii in orice scop si sub orice forma.

ARTICOLUL 36

Statele parti vor proteja copilul contra oricarei forme de exploatare daunatoare oricarui aspect al bunastarii sale.

ARTICOLUL 37

Statele parti vor veghea ca:

- a) nici un copil sa nu fie supus la tortura, la pedepse sau la tratamente crude, inumane sau degradante. Pedepsa capitala sau inchisoarea pe viata fara posibilitatea de a fi eliberat nu va fi pronuntata pentru infractiunile comise de persoane sub varsta de 18 ani;
- b) nici un copil sa nu fie privat de libertate in mod ilegal sau arbitrar. Arestarea, detinerea sau intemnitarea unui copil trebuie sa fie conforma cu legea si nu va fi decat o masura extrema si cat mai scurta posibil;
- c) orice copil privat de libertate sa fie tratat cu omenie si cu respectul cuvenit demnitatii umane si de o maniera care sa tina seama de nevoile persoanelor de varsta sa. Astfel, orice copil privat de libertate va fi separat de adulti, cu exceptia cazurilor in care se apreciaza ca fiind in interesul major al copilului sa nu se procedeze astfel, si va avea dreptul de a mentine contactul cu familia sa prin corespondenta si vizite, in afara unor cazuri exceptionale;
- d) copiii privati de libertate sa aiba dreptul de a avea acces rapid la asistenta juridica sau la orice alta asistenta corespunzatoare, precum si dreptul de a contesta legalitatea privarii lor de libertate, in fata unui tribunal sau a unei alte autoritati competente, independente si impartiale, si dreptul la judecarea in procedura de urgenta a cazului respectiv.

ARTICOLUL 38

1. Statele parti se angajeaza sa respecte si sa asigure respectarea regulilor dreptului umanitar international aplicabile in caz de conflict armat si menite sa garanteze protectia copilului.

2. Statele parti vor lua toate masurile posibile pentru a garanta ca persoanele care nu au implinit varsta

de 15 ani sa nu participe direct la ostilitati.

3. Statele parti se vor abtine de a inrola in fortele lor armate persoane care nu au implinit varsta de 15 ani. Atunci cand incorporeaza persoane mai mari de 15 ani, dar mai mici de 18 ani, statele parti se vor stradui sa inroleze, cu prioritate, pe cei mai in varsta.

4. Conform obligatiei care le revine in virtutea dreptului umanitar international de a proteja populatia civila in caz de conflict armat, statele parti vor lua toate masurile fezabile, astfel incat copiii afectati de conflictul armat sa beneficieze de protectie si de ingrijire.

ARTICOLUL 39

Statele parti vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a facilita recuperarea fizica si psihologica si reintegrarea sociala a copiilor, victime ale unei forme de neglijenta, exploatare sau abuz, de tortura sau pedeapsa ori tratamente crude, inumane sau degradante ori victime ale unui conflict armat. Aceasta readaptare si aceasta reintegrare se vor desfasura in conditii care favorizeaza sanatatea, respectul de sine si demnitatea copilului.

ARTICOLUL 40

1. Statele parti recunosc oricarui copil banuit, acuzat sau cu privire la care s-a dovedit ca a comis o incalcare a legii penale dreptul la un tratament conform cu simtul demnitatii si al valorii personale, care sa intareasca respectul sau pentru drepturile omului si libertatile fundamentale ale altora si care sa tina seama de varsta sa, precum si de necesitatea de a facilita reintegrarea sa in societate si asumarea de catre acesta a unui rol constructiv in societate.

2. In acest scop si tinand seama de dispozitiile in materie ale instrumentelor internationale, statele parti vor veghea, in special:

a) ca nici un copil sa nu fie banuit, acuzat sau declarat vinovat de o incalcare a legii penale datorita unor actiuni sau omisiuni care nu erau interzise de dreptul national sau international in momentul comiterii lor;

b) ca orice copil banuit sau acuzat de o incalcare a legii penale sa aiba garantate cel putin urmatoarele drepturi:

(i) de a fi prezumat nevinovat pana la stabilirea vinovatiei sale conform legii;

(ii) de a fi informat in cel mai scurt termen si direct despre acuzațiile care i se aduc sau, daca este cazul, prin intermediul parintilor sai sau al reprezentantilor legali si de a beneficia de asistenta juridica sau de orice alt fel de asistenta corespunzatoare, in vederea formularii si sustinerii apararilor sale;

(iii) dreptul la examinarea, fara intarziere, a cauzei sale de catre o autoritate sau o instanta judiciara competenta, independenta si impartiala, printr-o procedura de audiere echitabila si conforma cu prevederile legii, in prezenta celor care ii asigura asistenta juridica sau de alta natura, iar daca acest lucru nu este considerat contrar interesului major al copilului, tinand seama mai ales de varsta ori de situatia acestuia, in prezenta parintilor sai sau a reprezentantilor sai legali;

(iv) de a nu fi constrans sa depuna marturie sau sa marturiseasca ca este vinovat; dreptul de a interoga sau de a cere interogarea martorilor acuzarii, de a obtine aducerea si interogarea martorilor apararii, in conditii de egalitate;

(v) daca se dovedeste ca a incalcat legea penala, dreptul de a recurge la o cale de atac cu privire la decizie si la orice masura luata in consecinta, in fata unei autoritati sau a unei instante judiciare superioare competente, independente si impartiale, conform legii;

(vi) dreptul de a fi asistat gratuit de un interpret, daca nu intelege sau nu vorbeste limba utilizata;

(vii) dreptul la respectarea deplină a vieții sale private, în toate fazele procedurii.

3. Statele parti se vor strădui să promoveze adoptarea de legi și proceduri, înființarea de autorități și institutii, special concepute pentru copiii banuți, acuzați sau găsiți vinovați de încălcarea legii penale și, în special:

a) să stabilească o vârstă minimă sub care copiii să fie prezumați ca neavând capacitatea de a încălca legea penală;

b) să ia, ori de câte ori este posibil și recomandabil, măsuri de soluționare a cazurilor acestor copii, fără a recurge la procedura judiciară, cu condiția ca drepturile și garanțiile legale să fie respectate pe deplin.

4. Va fi prevăzută o întreagă gamă de dispoziții, precum cele referitoare la îngrijire, orientare și supraveghere, la îndrumare, la perioadele de probă, la plasamentul familial, la programe de educație generală și profesională și la soluții alternative celor privind îngrijirea într-un cadru instituțional, pentru a asigura copiilor un tratament în interesul bunăstării lor și proporțional cu situația lor și cu infracțiunea săvârșită.

ARTICOLUL 41

Nici o dispoziție din prezenta convenție nu aduce atingere prevederilor mai favorabile pentru realizarea acestor drepturi ale copilului care pot figura:

a) în legislația unui stat parte; sau

b) în dreptul internațional în vigoare pentru statul respectiv.

PARTEA a II-a

ARTICOLUL 42

Statele parti se angajează să facă larg cunoscute atât adulților, cât și copiilor principiile și dispozițiile prezentei convenții, prin mijloace active și adecvate.

ARTICOLUL 43

1. În vederea examinării progreselor înregistrate de statele parti în executarea obligațiilor pe care și le-au asumat în virtutea prezentei convenții, se instituie un comitet al drepturilor copilului, ale cărui atribuții sunt descrise mai jos.

2. Comitetul se compune din 10 experți de o înaltă ținută morală și care posedă o competență recunoscută în domeniul reglementat de prezenta convenție. Membrii Comitetului sunt aleși de statele parti din rândul cetățenilor lor și acționează în nume propriu, ținându-se seama de necesitatea asigurării unei repartitii geografice echitabile și a reprezentării principalelor sisteme juridice.

3. Membrii Comitetului sunt aleși prin vot secret de pe o listă de persoane desemnate de statele parti. Fiecare stat parte poate desemna un candidat dintre cetățenii săi.

4. Primele alegeri vor avea loc în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei convenții, iar ulterior, la fiecare 2 ani. Cu minimum 4 luni înaintea datei fiecărei alegeri secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va invita în scris statele parti să propună candidații lor într-un termen de două luni. Secretarul general va întocmi apoi o listă alfabetică a candidaților astfel desemnați, indicând statele parti care i-au desemnat, și o va comunica statelor parti la convenție.

5. Alegerile vor avea loc la reuniunile statelor parti, convocate de secretarul general, la sediul Organizației Națiunilor Unite. La aceste reuniuni, la care cvorumul se întrunește cu două treimi din numărul statelor parti, candidații aleși în Comitet sunt cei care obțin cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută a voturilor reprezentanților statelor parti prezente și votante.

6. Membrii Comitetului se aleg pentru un mandat de 4 ani. Ei pot fi realesi la o noua prezentare a candidaturii lor. Mandatul a 5 membri desemnati la primele alegeri va inceta dupa 2 ani. Numele celor 5 membri vor fi trase la sorti de catre presedintele reuniunii, imediat dupa prima alegere.
7. In caz de deces sau de demisie a unui membru al Comitetului sau daca, pentru orice alt motiv, un membru declara ca nu isi mai poate exercita functiile sale in cadrul Comitetului, statul parte care a prezentat candidatura membrului respectiv numeste un alt expert dintre cetatenii sai pentru a ocupa postul vacant pana la expirarea mandatului respectiv, sub rezerva aprobarii de catre Comitet.
8. Comitetul aproba regulamentul sau de ordine interioara.
9. Comitetul alege biroul sau pentru o perioada de 2 ani.
10. Adunarile Comitetului se tin, in mod normal, la sediul Organizatiei Natiunilor Unite sau in orice alt loc corespunzator stabilit de Comitet. Comitetul se reuneste, de regula, in fiecare an. Durata sesiunilor sale se stabileste si, daca este cazul, se modifica de catre reuniunea statelor parti la prezenta conventie, sub rezerva aprobarii de catre adunarea generala.
11. Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite pune la dispozitie Comitetului personalul si dotarile necesare acestuia pentru a-si indeplini eficient functiile incredintate conform prezentei conventii.
12. Membrii Comitetului creat in virtutea prezentei conventii primesc, cu aprobarea adunarii generale, indemnizatii din resursele Organizatiei Natiunilor Unite, in conditiile si modalitatile fixate de adunarea generala.

ARTICOLUL 44

1. Statele parti se angajeaza sa supuna Comitetului, prin intermediul secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite, rapoarte privitoare la masurile pe care le adopta pentru punerea in vigoare a drepturilor recunoscute in prezenta conventie si la progresele realizate in exercitarea acestor drepturi:
  - a) in termen de 2 ani incepand de la data intrarii in vigoare a prezentei conventii pentru statele parti interesate;
  - b) in continuare, la fiecare 5 ani.
2. Rapoartele intocmite conform prezentului articol trebuie, daca este cazul, sa arate cauzele sau dificultatile care impiedica statele parti sa se achite pe deplin de obligatiile prevazute in prezenta conventie. Ele trebuie, de asemenea, sa cuprinda informatii suficiente pentru a da Comitetului o idee exacta asupra aplicarii conventiei in tara respectiva.
3. Statele parti care au prezentat Comitetului un raport initial nu vor repeta in rapoartele pe care le prezinta ulterior conform prezentului articol, paragraful 1 alin. (b), informatiile de baza pe care le-au comunicat anterior.
4. Comitetul poate cere statelor parti toate informatiile complementare referitoare la aplicarea conventiei.
5. Comitetul inainteaza la fiecare 2 ani adunarii generale, prin intermediul Consiliului Economic si Social, un raport de activitate.
6. Statele parti asigura difuzarea pe scara larga a propriilor rapoarte pe teritoriul lor.

ARTICOLUL 45

Pentru a promova aplicarea efectiva a conventiei si a incuraja cooperarea internationala in domeniul vizat de conventie:

- a) Institutiile specializate, Fondul Natiunilor Unite pentru Copii si alte organe ale Natiunilor Unite au dreptul de a fi reprezentate la analiza modulului de aplicare a acelor dispozitii din prezenta conventie, care tin de mandatul lor. Comitetul poate invita institutiile specializate, Fondul Natiunilor

Unite pentru Copii și orice alte organisme competente pe care le va considera corespunzătoare să dea avize specializate asupra aplicării convenției în domeniile care țin de mandatele lor respective.

Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii și alte organe ale Națiunilor Unite să îi prezinte rapoarte asupra aplicării convenției în sectoarele care țin de domeniul lor de activitate.

b) Comitetul transmite, dacă considera necesar, instituțiilor specializate, Fondului Națiunilor Unite pentru Copii și altor organisme competente orice raport al statelor parti, care conține o cerere sau care specifică necesitatea asigurării de consultanță ori asistență tehnică, însoțit, dacă este cazul, de observațiile și sugestiile Comitetului referitoare la cererea sau specificarea respectivă.

c) Comitetul poate recomanda adunării generale să ceară secretarului general să dispună efectuarea, în numele Comitetului, a unor studii asupra problemelor specifice care afectează drepturile copilului.

d) Comitetul poate face sugestii și recomandări de ordin general, pe baza informațiilor primite în conformitate cu art. 44 și 45.

Aceste sugestii și recomandări de ordin general se vor transmite tuturor statelor parti interesate și se vor supune atenției adunării generale, însoțite, dacă este cazul, de observațiile statelor parti.

PARTEA a III-a

ARTICOLUL 46

Prezenta convenție este deschisă spre semnare tuturor statelor.

ARTICOLUL 47

Prezenta convenție face subiectul ratificării. Instrumentele de ratificare vor fi înaintate secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 48

Prezenta convenție va rămâne deschisă aderării oricărui stat. Instrumentele de aderare vor fi înaintate secretarului general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 49

1. Prezenta convenție va intra în vigoare în a treizecea zi de la depunerea la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau de aderare.
2. Pentru fiecare stat care va ratifica prezenta convenție sau care va adera la aceasta după depunerea celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau de aderare convenția va intra în vigoare în a treizecea zi de la depunerea de către statul respectiv a instrumentului sau de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 50

1. Orice stat parte poate să propună un amendament și să depună textul acestuia la secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Secretarul general va comunica propunerea de amendament statelor parti, cerându-le să îi facă cunoscut dacă sunt în favoarea convocării unei conferințe a statelor parti, în vederea examinării propunerii și a supunerii ei la vot. Dacă în termen de 4 luni de la această comunicare cel puțin o treime din numărul statelor parti se pronunță în favoarea convocării unei asemenea conferințe, secretarul general convoacă conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor parti prezente și votante la conferință este supus spre aprobare adunării generale.
2. Orice amendament adoptat conform dispozițiilor paragrafului 1 al prezentului articol va intra în vigoare după aprobarea sa de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite și după acceptarea sa cu o majoritate de două treimi din numărul statelor parti.
3. La intrarea sa în vigoare amendamentul are forță obligatorie pentru statele parti care l-au

acceptat, celelalte state ramanand legate de dispozitiile din prezenta conventie si de toate amendamentele anterioare acceptate de ele.

ARTICOLUL 51

1. Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite va primi si va comunica tuturor statelor textul rezervelor formulate de state la data ratificarii sau aderarii.
2. Rezervele incompatibile cu obiectul si scopul prezentei conventii nu sunt admise.
3. Rezervele pot fi retrase in orice moment printr-o notificare in acest sens adresata secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite, care va informa, in consecinta, toate statele parti la conventie. Notificarea va produce efecte de la data la care este primita de secretarul general.

ARTICOLUL 52

Orice stat poate denunta prezenta conventie printr-o notificare scrisa adresata secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite. Denuntarea produce efecte la un an de la data la care notificarea a fost primita de secretarul general.

ARTICOLUL 53

Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite este desemnat ca depozitar al prezentei conventii.

ARTICOLUL 54

Originalul prezentei conventii, ale carei texte in limbile araba, chineza, engleza, franceza, rusa si spaniola sunt autentice in egala masura, va fi depus la secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite.

Drept care plenipotentiarilor subsemnati, imputerniciti in mod corespunzator de guvernele lor respective, au semnat prezenta conventie.